

N:o 77.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 1 maj 1893.

— — — — Andra Kammaren den 2 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i fråga om utredning och förslag angående afskrifning af den från viss jord inom Skåne m. fl. provinser utgående kyrkotionden.

(Statsutskottets utlåtande n:o 57.)

Till Konungen.

I en inom Riksdagen väckt motion har erinrats, hurusom inom provinserna Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän af vissa hemman utginge en skatt, benämnd kyrkotionde, hvilken användes *dels* till ändamål, för hvilka i öfriga delar af riket staten droge försorg, och *dels* till bestridande af ett rent kommunalt onus, nemligen till byggandet och underhåll af församlingens kyrka, och vore för sistnämnda ändamål kyrkotionden i vissa församlingar anslagen till patronus.

Till den första kategorien hörde, enligt hvad 1882 års skatteregleringskomité meddelat, »den kyrkotionde, som *dels* under namn af bibeltryckstunna inginge till statsverket, *dels* åtnjötes af biskopen i Lund eller användes till prostetunnor, universitetet i Lund, läroverken, pedagogier, Lunds domkyrka, Lunds lasarett samt till aflöning för professorn i barnförlossningskonst».

Ifrågavarande tionde, som ursprungligen ålegat all odlad jord, vore numera på de tiondeskyldiga hemmanen och lägenheterna fördelad i förhållande till beloppet af den kronotionde, som dem ålåge. Den vore alltså af enahanda natur och beskaffenhet som kronotionden, den utginge endast af viss jord — säterier, kungsgårdar och ecklesiastika boställen vore nemligen derifrån befriade — och vore ytterst ojemnt fördelad på hemmanen eller lägenheterna i förhållande till dessas värde eller skatteförmåga. Den hade funnits äfven i andra delar af riket, ehuru den der blifvit till statsverket indragen och sålunda förvandlad till kronotionde.

Genom Riksdagens beslut att omföra kronotionden till grundskatt och att grundskatterna skulle afskrifvas hade emellertid, enligt hvad inom Riksdagen vidare anförts, de tiondegifvare, som utgjorde tionde under benämning kyrkotionde, icke kommit i lika fördelaktig ställning som öfrige tiondegifvare i riket, för händelse kyrkotionden varit till statsverket indragen, hvarom 1882 års skatteregleringskomité, i hvad det rörde den del, som utginge till andra än församlingens egna ändamål, gjorde hemställan. Fortfarande komme en viss samhällsklass inom ofvannämnda provinser att förblifva i en undantagsställning, i det att endast egare af viss jord oftast ensamma finge bestrida kostnaderna för ett kommunalt onus, kyrkobyggnad med hvad dertill hörde, medan öfrige kommunens medlemmar derifrån vore befriade. Detta sätt att utgöra ett kommunalt onus syntes icke stå i öfverensstämmelse med den uppfattning, som under de senare åren gjort sig gällande i detta afseende, och i öfrigt vore enahanda skäl, som talat för kronotiondens afskrifning, fullt tillämpliga äfven för kyrkotiondens afskaffande.

För att vinna likställighet i fråga om kyrkobyggnadsskyldighet de forna danska provinserna och öfriga delar af landet emellan, hvarigenom stadgandet i lagen af den 12 juni 1885 i fråga om berörda byggnadsskyldighets utgörande gjordes till en verklighet och alltså komme till tillämpning inom hela riket, borde kyrkotionden afskrifvas. Härvid uppstode dock den frågan, på hvad sätt detta skulle ske. Inom vissa delar af ofvannämnda provinser vore visserligen lösningspriset fixerad till ett visst bestämdt belopp; men detta vore ingalunda förhållandet öfver allt. Så t. ex. löstes kyrkotionden af tiondegifvaren inom Bohuslän i allmänhet med 3 daler silfvermynt, efter beräkning af 3 daler på 1 rdr b:ko per tunna, medan dock på vissa ställen inom länet beräknades 6 daler på 1 rdr b:ko såsom lösningspris, under det att inom tvenne församlingar tionden antingen levererades in natura eller löstes efter öfverenskommet pris. I Blekinge vore lösningspriset för rågen bestämdt till 2 rdr 36 sk. och för kornet till 2 rdr 18 sk. 4 rst banko per tunna. I Skåne och Halland

deremot löstes tionden numera efter medelmarkegångspriset för länet. Visserligen hade Riksdagen i skrifvelse den 22 maj 1873 uttalat sig för den uppfattning, att kyrkotionden borde, i likhet med kronotionden, om sättas i penningar till ett fixt belopp, men denna framställning hade ännu ej ledt till önskvärdt resultat. Då nu härtill komme, att, på sätt förut framhållits, en del af kyrkotionden, representerande, enligt skatteregleringskomiténs uppgift, ett belopp af 54,501 kronor 97 öre, utginge till statsändamål, som i andra delar af riket bekostades af statsmedel, vore en utredning af sättet för afskrifningen af behovet påkallad. Denna utredning borde lämpligast verkställas af Eders Kongl. Maj:t i likhet med hvad Riksdagen förut begärt i liknande fall, såsom i fråga om helgonskylden i Lunds stift och Halland samt om landskylden i Göteborgs och Bohus län, allra helst i sammanhang härmed förslag erfordrades i fråga om skyldigheten att bygga kyrka m. m. i de fall, der denna skyldighet nu åläge patronus, eller, om denne fortfarande skulle utgöra skyldigheten, om den ersättning, som honom af församlingen borde tillkomma i stället för tionden; och har med stöd af hvad sålunda blifvit anfördt förslag framstälts i syfte att åstadkomma kyrkotiondens afskrifning.

Under erinran, att ifrågavarande onus är af alldeles enahanda beskaffenhet som kronotionden, får Riksdagen, i anledning af det väckta förslaget samt med hänsyn ej allenast till vigten af att det genom lagen den 12 juni 1885 angående byggnad och underhåll af kyrka med hvad dertill hörer så ock af särskild sockenstufva meddelade stadgandet, som afser införande af likhet i nämnda besvärs utgörande, må kunna vinna allmän tillämpning, än äfven till billigheten deraf, att, sedan numera beslut fattats om öfriga grundskatters fullständiga afskrifning, motsvarande förmån må ifrågavarande tiondegifvare, så vidt ske kan, beredas, anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes efter föregången utredning till Riksdagen inkomma med förslag angående sättet och vilkoren för afskrifning af den å viss jord inom provinserna Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän utgående kyrkotionden.

Stockholm den 2 maj 1893.

Med undersätlig vördnad.
